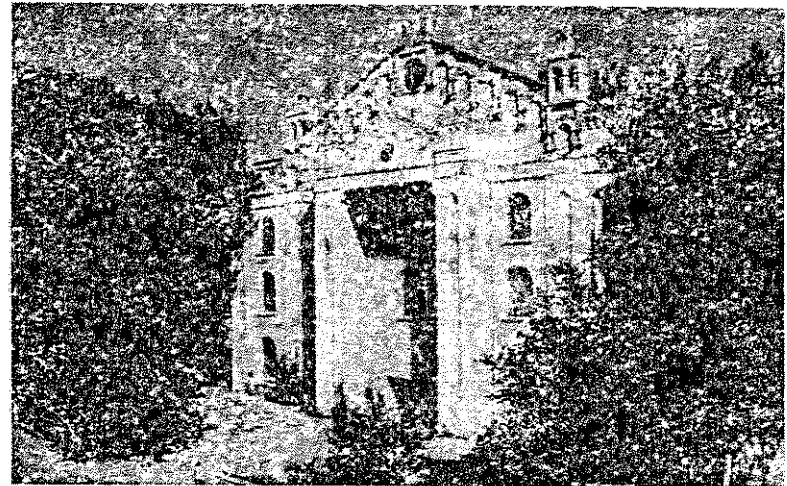
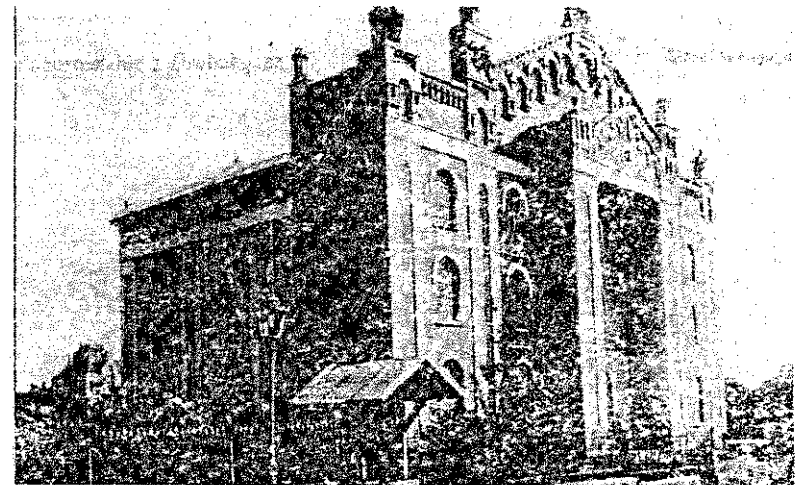

תכנון ההיסטורי להצלת בית הכנסת העתיק
בדרוהביטש

שבט תשס"ג

בית הכנסת בחורבנו

בית הכנסת בתפארתו

10

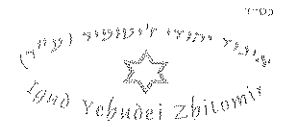
דמשע ההיסטורי להצלת בית הכנסת העתיק בדרוהביטש

שבט תשס"ג

בית הכנסת בחורבנו

לעידוד ושימור קהילות ז'יטומיר וגלילות אוקראינה
For the support and preservation of the Jewish
communities in Zhitomir and the Ukraine

מורדכי שולמאן - מנהל כללי
MORDECHAI SHULMAN - Director

רח' דון יוסף הנסיך 16 ת.ד. 6131 ירושלים מיקוד 91000 P.O.B. 6131 Jerusalem
פקס: 972-2-5370902 נייד: 055-937310 טל: 5372629, 5379580, 02-5378533
Igud Yehudei Zhitomir C/O 1521-51st Street, Brooklyn NY 11219 Tel: 718 435-6102, 437-3940
Igud Yehudei Zhitomir C/O 164 Holmeigh Rd. London N16 5PY
zhitomir1@barak-online.net www.zhitomirja.org

לידידינו הנכבדים
יוצאי הקהילות המעטירות
דרוהביטש ובוריסלוב
די בכל אתר ואתר

החיים והשלום

אנשי בשורה אנחנו היום. בס"ד לאחר סידרת מאמצים והשתדלויות רבות, ובשובינו ממסע שתדלנות רב-רושם בעיר דרוהביטש – יכולים אנו לבשר למעייכ, כי סרה הסכנה מעל ביהכנ"ס העתיק והמיוחס בדרוהביטש, העיר הגדולה לאלקים אשר במשך דורות רבים היוותה מרכז גדול לתורה ועבודת ד'; עיר אבותינו אשר בה התהלכו, בבתי מדרשותיה ובבתי כנסיותיה עבדו את ד' דור אחר דור, מאות בשנים, מה גדולה היא הרוחה והשמחה, כאשר החרב האיומה אשר היתה מונפת על בית הכנסת היחיד הפועל כיום בעיר – האיום בחעברת ביהכנ"ס לרשות הכנסיה המקומית רח"ל – סרה בס"ד!

הישג זה, נרשם לזכות "הועדה עולמית להצלת ביהכנ"ס העתיק בדרוהביטש" אשר הוקם והתארגן ע"י איגוד יהודי זייטומיר; וזאת, לאחר שחברי הועדה הבטיחו נאמנה לפרנסי העיר דרוהביטש, כי יחלו מיידית בשיפוץ ושיקום מבנה ביהכנ"ס, וישלימו המלאכה במהלך החודשים הקרובים.

בחוברת זו, מוגשים בפניכם תמונות ותצלומים הממחישים נאמנה את הדרו ויפיו של ביה"כ בימיו הטובים; קורות ודברי ימי ביה"כ לצד תמונות ומסמכים המציירים את תמונת המצב הקודרת והעגומה בשעה גורלית זו; ומבחר כתבות שפורסמו בעיתונות, המסקרות את שלביה השונים של המערכה להצלת ביה"כ.

בקלטת הוידאו המצוי"ב, תוכלו לחזות ולהתרשם בעיניכם ממצבו המחריד והמזעזע של ביהכנ"ס המיוחס והעתיק; כן תוכלו לצפות במהלך מסע השתדלנות, הדיונים והאסיפות והכתבות בעיתונות שליוו את המסע.

אמנם הצלת ביהכנ"ס, תלויה ועומדת במידת הצלחתנו לגייס באורח מידי את ההון הרב הדרוש לשיפוץ.

אנו פונים איפוא אליכם בקריאה נרגשת: עשו למען יהודי דרוהביטש, המתחננים לפניכם בעינים דומעות – כפי שתראו בעיניכם בקלטת המצוי"ב – "הבו לנו בית-כנסת, מקום תפילה!" עשו למען כבוד שם שמים, המחולל בזיון ביהכנ"ס באופן נורא ומחריד! עשו למען תפארתה של דרוהביטש, עיר אבותינו, לבל יחולל שמה עם הכנסת צלם מתועב להיכלה הקדוש, בהפיכת בית-הכנסת לכנסיה נוצרית, רח"ל!!!

עתירתנו ותפילתנו למי ששיכן שמו בבית הזה, שישלח ברכה במעשי ידינו; בורא עולם בקנין ישלים זה הבנין, לשם ולתפארת, בקרוב ממש.

ובשם ד' נעשה ונצליח

הוועדה העולמית

להצלת בית הכנסת העתיק בדרוהביטש

יחזקאל בסר
הוועד בחו"ל

יהודה וידבסקי

הוועד בארץ ישראל

הרב שלמה וילהלם

רב העיר זייטומיר
ומערב אוקראינה

To our most distinguished friends,
Former residents of the once glorious
Cities, Drubowitz & Buroslov:

May The Almighty shine His Blessings upon you:

As bearers of good news and heart warming tidings, we hasten to share this with you. We have recently returned from a most thorough visit to Drubowitz – a city that for many generations was a center of Judaism Torah and prayer. Her synagogues reverberated day and night with the sound of Torah study and prayer.

There is but one synagogue left in the city, which is still in use by our brethren. The government ruled that this sole remaining house of prayer should be given to the local church.

After endless meetings and negotiations it was agreed that the transfer be rescinded and the synagogue be entrusted to the "World Conference to Rescue the Ancient Synagogue in Drubowitz" – a grass roots organization of the Jewish population. The rights to the House of Prayer are conditional on an immediate commencement of complete restoration and renovation. The work must be concluded within the following months.

The enclosed CDs will demonstrate how the synagogue looked in its days of glory and the present deplorable condition. You will also view the negotiation meetings that led to this momentous decision. Included in the presentation is the newspaper coverage of the entire trip.

However, the ultimate success of this historical mission hinges on the immediate raising of massive financing with which to fund the project.

We echo the heart-rending plea of the remnants of Dubrowitz's Jewry, "Help save our only Shul. Let us retain a proper place to pour out our hearts to The Almighty. Do not sanction the desecration of a house where generation after generation prayed to The One and Only, be host to the nefarious crucifix. Do not allow the glorious past, the humble present and hope for the future be obliterated."

Let us Join hearts in prayer, to The Almighty who allowed His Sacred Name to radiate in this house, should bestow His Blessings upon our undertaking. May He help us complete this project and further sanctify His Name.

IN HIS NAME WE SHALL SUCCEED!

International committee

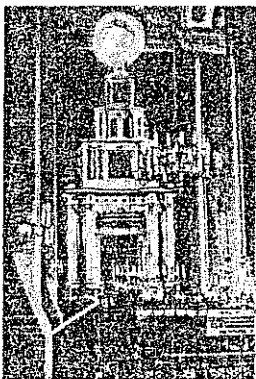
Rabbi Shlomo
Wilhelm
Rav of Zhitomir &
w. Ukraine

Rabbi Yechezkel.
Besser
Head of committee
in America

Rabbi Yehuda
Widavsky
Head of committee
in Israel

מרכז החיים היהודיים התנהלו בבית הכנסת. משאו הראשון של כל אחד מרבניה הגאונים של העיר, בהתקבלם לכהן-פאר כרבנים ודיינים – נישא מעל גבי בימת ביהכני"ס. ימי תפילה ועצרות זעקה, כמו אירועי שמחה מרכזיים – כולם התנהלו בין כתלי ביהכני"ס הזה. בחגים ובמועדים, ובימים הנוראים, היה היכלו מלא עד אפס מקום, וקהל תושבי העיר גודש את מבואותיו בתפילת רבים, "ברב עם הדרת מלך". גם ישיבה מרובת תלמידים, שכנה בהיכל בית הכנסת בין שתי מלחמות-העולם. הישיבה, בראשותו של הגאון הגדול רבי אברהם קיטייגורודסקי זצ"ל, העתיקה מקום מושבה אל ביהכני"ס

המרווח, בשנת
שכנה עד לפרוץ
השניה, בעלות
קהילת דרוהביטש
ישראל באירופה
לצד ההיכל המרכזי,
ביהכני"ס שני
ששימשו כבתי-כנסת
הכנסת המרכזי. גם
שקקו חיים של תורה
כמקום תורה ותפילה
דרוהביטש.

כיום, הפך המבנה המפואר לתל חרבות; תקרתו קרסה, דלתותיו וחלונותיו נעקרו, מערכות הולכת המים והשופכין יצאו לחלוטין מכלל פעולה; והעזובה בו רבה. **בימים הקרובים**, נחל בס"ד בשיפוץ ושיקום ביהכני"ס, למען יחזור לשמש כמקום תפילה ותורה ליהודי העיר.

טלו גם אתם חלק בהסרת החרפה, להשיב לבית הכנסת את כבודו האבוד!

פרקים בתולדות בית הכנסת הגדול בדרוהביטש

מסה מקוצרת, דברי ימים ותולדות, ופרקים בולטים בהיסטוריה המפוארת של בית הכנסת המיוחס.

בית הכנסת הגדול, העתיק והמיוחס, בעיר דרוהביטש, עומד על תילו מזה מאות שנים, מאז ראשית ימיה של הקהילה היהודית בעיר.

העומד בכניסה
דרוהביטש,
ה"לאן", שימש
הכנסת הגדול

בשנותיו היפות:
והמרשימה,
ותפארת, בגובה
כל הבתים
הקשתות
העמודים

אותו בנין ענקי,
לרובע היהודי של
המפורסם בכינויו
במשך דורות כבית
והמרכזי בעיר.

מה נהדר היה מראהו
חזותו המפוארת
הטילה רושם של הדר
המיתמר ובולט מעל
בסביבה; כמו
המסוגגנות, וארבעת

הרחבים והמוצקים התומכים את התקרה המקומרת. גם פנים בית הכנסת, תוכו כברו, אף שם ניכרה הערכת תושביה היהודיים של העיר לבית מקדש מעט, בכבדס את בית הכנסת במראה מהודר ומפואר. המרחב הגדול, כמו הגובה הרב, השרו אוירה ותחושה של עוצמה רוחנית; ארון הקודש המגולף להפליא, ששמו יצא באיזור כולו בהדרו ויופיו הנדירים, ובמידותיו המרשימים; הבימה המעוטרת, כמו הנברשות היקרות, והריהוט הכבד והנהדר; כל אלו חברו יחדיו לשוות לבית הכנסת את כבודו הראוי, לפאר ולרומם את בית ד'!

סכנה: בית הכנסת העתיק בדרוהביטש עומד להמסר לקהילה הנוצרית ולהפוך לכנסייה רח"ל

חלחלה וזעזוע פוקדים את קהילות ישראל במערב אוקראינה בפרט, ואת העולם היהודי בכלל, עם היוודע דבר הגזירה הנוראה, על פיה עלול בית הכנסת העתיק בעיירה דרוהביטש, מערב אוקראינה, לההפך לכנסייה נוצרית ובית טומאה רח"ל, בהחלטה ממשלתית.

העיירה דרוהביטש, במזרח גאליציה, שימשה במשך מאות בשנים כמרכז יהודי גדול, ומגדלור תורני לסביבה כולה. במהלך עשרות דורות, פעלה בדרוהביטש קהילה יהודית מסודרת ומבוססת, ובראשה כיהנו פאר רבנים מפורסמים גאוני עולם, שהחזיקו ישיבות בהם הרביצו תורה לתלמידים, והאירו את שמי גליציה כולה באור תורתם. גם אדמו"רים וצדיקים איוו את דרוהביטש לשבתם, בהיותה מרכז גדול לתורה ולעבודה. בינם מפורסמים, הרה"ק רבי יצחק מדרוהביטש, בן הרה"ק רבי דן מראדוויל; ושושלת צדיקי דרוהביטש מגזע בית רוזיין; ועוד רבים.

אולם גם קהילה פורחת זו, נגדעה באיבה עם קהילות ישראל באירופה, בעלות הכורת האכזרי בשנות השואה האיומה. יהודי דרוהביטש, עלו בסערה השמימה בתוך שש מאות רבבות קדושי השואה. ובאחת, הפכה הקהילה הקדושה, על כל מוסדותיה הרבים, למאכלת אש. גם שארית הפליטה, אחד מעיר ושנים ממשפחה אשר נקבצו מן האיזור כולו אל העיר המרכזית דרוהביטש, לא עלה בידם להתאגד יחדיו ולפתח מחדש את מוסדות הקהילה, מפני נגישות השלטון הקומוניסטי שדיכא ברגל גסה כל זיק ניצוץ של יהדות, ותלש באכזריות את היהודים ממורשתם.

אולם, נצח ישראל לא ישקר. השלטון הקומוניסטי קרס ונפל, ועם ישראל חי וקיים. כך, שלמרות הרדיפות והנגישות במשך שלשה דורות - הרי מיד עם פתיחת השערים ונפילת מסך הברזל, התארגנו היהודים המקומיים לשיקום הקהילה, בשוכם בהמוניהם אל מקור מחצבתם. כשבשנים האחרונות עומד בראש הפעילות לקירוב יהודי

Beis Din Zedel
Kahal Machzekei Hadus E. Israel

בית דין צדק
קהל מחזקי הדת בארץ ישראל

בסדר כ"ד אגול ותשיב לך, פניחך יהושלים חובביא

פניה נרגשת

הננו פונים כוח בקריאה נרגשת לנדיבי אחינו בני ישראל אשר ידעת השליל פועמת כלבם, להחליץ חושים ולבוא לעזרת ה' בכבורים ולאטות שכנו ולהושיע יד תומכת ומסייעת ל"ועד פעולה עולמית להצלת בית כנסת קדוש בעיר דרוהוביטש י"ו, מססירוחו לידי נוצרים והסכנתו לכנסת הר"ל.

"ועד פעולה עולמית זה הוקם ע"י "איגוד יהודי ו"סומ"ר" המועיל גדולות ונצרות בעיר אוקראינה בן רבבות אלפי תיחורים המורים בהם ושפתם כהת ולמאת לשוב לכור מחצבתם שממנו נותקו"לי" שלטון הקומוניסטי ימ"ו שעשה שמות ביהודי המקום, כדוע.

במסגרת פעולתם הענפה הצליחו מעולי האיגוד לחוש את חיי הקהילה היהודית בעיר דרוהוביטש י"ו, אשר בשנים קדמוניות היתה מאוכלסת ברבבות אח"י וביניהם ת"ח ולומדים סופלים חסידים ואנשי מעשה, ושנים רבות מאז השואה האיומה שררת נח עונבה נראה כשטה חזק, ותל"ת התגרר לבעלות הקהילה היהודית כיה"כ המרכזי ע"י שלטונות אוקראינה.

אך דא עקנו שנת בית הכנסת זה שחיה שם עשרות שנים קרס, וכיה"כ יצא סכלל שימוש, והפעילות הועברו למקומות חילופיים עד לשיקום ביה"כ, שעדיין לא עלה בידי העסקנים לייסד את הפך העצום הדרוש לביצוע התיקונים הדרושים, ומשום כך נמרה גזרה נוראה ע"י השלטונות להמקיע את המבנה מיהודי המקום ולהעבירו לידי נוצרים הזוממים להפכו לבית תפלה ה' ישמרנו.

בחסדי השל"ת הצליחו העסקנים לדחות את הגזרה, לשבועות מספר בחתיבות מפורשת שתוך ימים מספר יתחילו לשפץ את בית הכנסת על כל אומיו בתכלית היותר וההדר.

יהודים יקרים, נא ונא הוויילו ונח מכיסכם לכל יתחלל שם שמים ה"ו ומקדש מעט שבו שרחה השכינה הקדושה לא ייהפך חילה וחס למקום ששכן ההתנגדות דקדושה ושפחה תירש גבירה רח"ל, חושיטו יד נדיבה לעסקנים הנכבדים שיחיו שוטלו על עצמם ויול כבד של ניום סלופים אדירים כדי שמקום קדוש זה ימשיך לתקיים וישמש מרכז רוחני ומגדול אור ליהודי המקום להשיבם אל חיק אבינו שבשמים.

ובזכות גודל המצות נוכח לחכתם ולהחתם בטפחן של צדיקים נפירים לאלתר לחיים טובים ולשלום וחשרית ימלא כל משאלות לבכם לטובה ונחל לראות בישועתם של ישראל ובשוב ה' את שובת ציון במחנה בימינו אמן.

הס"ח הביד"צ דקהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

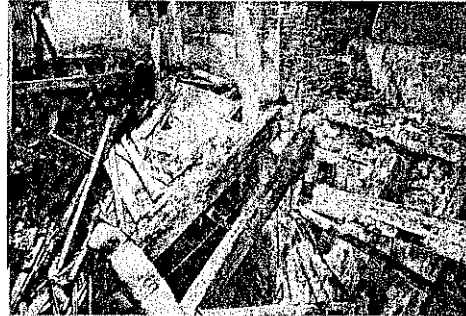
נאם: *[Signature]*
נאם: *[Signature]*
נאם: *[Signature]*
נאם: *[Signature]*

מכתב נלהב מאת בד"ץ מחזיקי הדת

עלמת תיכ"ו:
דואר ישראל
רח' הירוק 4
20-2751412-20
02-5174411-00
ת"ד 4721 תיכ"ו 1000
י"ו ירוק
המנהל הכללי 4
02-5174411-00
תל אביב
רח' המנחת חיים 10
02-6444851
Chamber of Rabbis
Jerusalem
1 Erez Street B.
Tel. 02-5174412
Fax. 02-5174411
סניף ת"ד 4721 י"ו
בני-ברק
02-5174412
02-5174411
1 Erez Street B.
Tel. 02-6444851

בודקים מקרוב את האפשרויות לשיפוץ

הזוועה זועקת! מראה ההרס המזעזע בפנים ביהכנ"ס

אבן מקיר תזעק! החור הגדול הפעור בתקרה

המשלחת והרבנים לצד חזית ביהכנ"ס ההרוס

מעתירים תפילה בביה"ע העתיק בדרוהביטש

במפגן הזדהות עם מאות יהודי העיר

קטעי עיתונות

הפגישה ההיסטורית בלשכת ראש העיר

קבלת הפנים בבית ראש הקהל

העיר לאביהם שבשמים, הרב שלמה וילהלם שליט"א שליח תב"ד ורב העיר זייטומיר ומערב אוקראינה הפועל במסגרת איגוד הקהילות היהודיות במערב אוקראינה – איגוד יהודי זייטומיר, בפעילותם הנמצרת שוקמו ונוסדו מחדש מוסדות הקהילה. עם התחדשות הקהילה, בשובם של התושבים היהודיים של דרוהביטש ליהדותם, עלה הצורך בהפעלת בית הכנסת בעיר, וקביעת מנייני תפילה פעילים. ואכן, לאחר פעילות ושתדלנות מסועפת ומאומצת, על ידי "איגוד יהודי זייטומיר" וגורמים שונים, נעטרו השלטונות המקומיים, והשיבו לידי הקהילה את הבעלות החוקית על בית הכנסת המרכזי והגדול בעיר. וזאת כשלב ראשון בהעברת כל מוסדות הדת ובנייני הקהילה לבעלות יהודית. ומיד עם קבלת בית-הכנסת, הופעל המקום כמרכז תורני לכ-350 יהודי המקום, בארגון אירועים ומסיבות במועדי ישראל, ומנייני תפילה בשבתות, ופעילות שונה.

ברם, מצבו הפיזי של מבנה בית הכנסת, מזעזע כל לב, וחורבנו האיום והנורא זועק לשמים. דלתותיו וחלונותיו נעקרו ממקומם, מערכות המים והחשמל יצאו לחלוטין מכלל פעולה. כך, שבמצבו הנוכחי דומה המבנה לחורבה יותר מאשר לבית-כנסת...

אולם כל עוד עמד המבנה על תילו, התקיימה הפעילות בביהכ"ס כסדרה. אך לפני כשנה ומחצה, קרס והתמוטט חלק גדול מגג המבנה, מה שגרם להפסקת השימוש במבנה. כיום אין עוד בית כנסת ליהודי דרוהביטש! זאת ועוד: ב"איגוד" קיימת תכנית מפורטת ליסוד "כולל" בדרוהביטש, במסגרתו ישקדו על העשרת עולמם היהודי, בלימוד יסודות היהדות ומסורת ישראל, ולימודי תנ"ך ואגדות חז"ל, במתכונת קבועה ומסודרת על פי תכנית הלימודים בעשרות הכוללים המופעלים ע"י האיגוד במערב אוקראינה. אך העדר בית-הכנסת בעיר, מעכב את ביצוע התכנית ומונע כל פעילות רצינית בעיר.

נרתמו איפוא העסקנים, לגייס את ההון הדרוש לשיפוץ ושיקום המבנה, למען יתאפשר להעמיד את בית הכנסת על מכונו ולהשיב לו את כבודו האבוד. מאמצים רבים מאוד הושקעו בנסיונות לגיוס תרומות, אך עד עתה טרם עלה בידם להשיג את ההון העצום הדרוש להשלמת המשימה.

אולם, מה נוראה היתה התדהמה, כאשר ביום – לא – בהיר הוחלט במוסדות הממשל המקומי, כי בהעדר יכולת בידי הקהילה היהודית לשפץ ולשקם את המבנה, יגזרו את הגזירה הנוראה מכל, על פיה מאיימים השלטונות להעביר את הבעלות על המבנה לידי הקהילה

הנוצרית המקומית, המבקשים לבנות במקום בית טומאה – כנסייה, רחמנא ליצלן! נורא ואיום!

ההלם והתדהמה שאחזו ביהודי המקום, כמו בכל קהילות ישראל בעולם כולו, הינם בלתי ניתנים לתיאור. המחשבה על מקום קדוש זה, ששימש מרכז תורני ויהודי למרחב כולו, ומשם יצאה תורה והוראה לכל ישראל, יהפך לבית טומאה!! תצילנה אזנים משמוע!

עם חלוף ההלם הראשוני, הוחל בסדרת פעילויות מרתוניות לביטול הגזירה. אולם כל פניה בענין נדחתה אל מול טענת השלטונות, התולים את החלטתם בגין חוסר המעש של הקהילה היהודית, שבמשך התקופה כולה לא הצליחה לשפץ ולשקם את הבית, והמבנה בחורבנו עומד. מה גם, שמיקומו של ביה"כ בטבורה של העיר ובמרכזה, משהו מימד של כיעור וחורבן לעיר כולה. על כן, הינם מבקשים להעביר את הבעלות לידי הקהילה הנוצרית, המתכוונת לשפצו מיידית. אכן, השתדלות המרובה עיכבה על-כל-פנים את ביצוע ההחלטה, ודחתה את רוע הגזירה בשבועות ספורים, על מנת שבמהלכם ינסו היהודים את כוחם בנסיון אחרון וגורלי, לשקם את מבנה בית הכנסת. והיה אם גם נסיון זה לא יצליח, אזי יאבד הסיכוי האחרון להצלת בית הכנסת המיוחס והקדוש, והוא יועבר סופית לידי הנוצרים, שיכניסו צלם בהיכל ויבנו במקום כנסייה טומאה!

לאור המצב הגורלי ואל מול הנחיצות והדחיפות הקריטיות, נחלץ "איגוד יהודי זייטומיר" לפעילות מרתונית למען הצלת בית הכנסת, בהקימו "ועד פעולה עולמי" שירכו ויתאם את פעילות הגורמים השונים העושים בדבר. בראש הועד, עומדים הרבנים: הרה"ג רבי אביעזר שפירא שליט"א, רב דחסידי דרוהביטש; הרה"ג רבי שלמה וילהלם שליט"א, רב העיר זייטומיר ומערב אוקראינה. ולצידם חברים בועד: הרב יחזקאל בסר שליט"א סגן נשיא אגודת ישראל בארה"ב, הרב יצחק אביגדור שליט"א ובנו הרב מרדכי שליט"א - בנו ונכדו של הרה"ג ר' יעקב אביגדור זצ"ל, שהיה רבה של העיר עד שנות השואה; האחים הנגידים מגדולי תמכין דאורייתא הר"ר משה והר"ר נפתלי גולד שליט"א, בניו של הנגיד המפואר הרה"ח הר"ר יעקב ז"ל, נצר למשפחות המיוחסות בעיר; בניו וחתניו של העסקן האגודאי הנודע הרה"ח רבי אברהם יוסף שפירא זצ"ל - נצר המשפחות המיוחסות בעיר; הרב דוד שרייבר שליט"א, מראשי ומיסדי העיר התורנית קרית ספר - נכדו של הרה"ח ר' דוד שרייבר ז"ל מנגידי וחשובי העיר; יחדיו פועלים המה כתף-אל-כתף כאיש אחד, להשגת ההון הדרוש לשיקום בית הכנסת, להצילו מצפרני הנוצרים.

בימים אלו, עוסק הוועד בכל כוחו להחשת הצלה וישועה; כאשר הפעילות כולה מתרכזת במשרדי האיגוד בארץ ישראל, בפניות דחופות לגורמים שונים שיש בכוחם להועיל בנידון, ובגיוס תורמים ונדבבים למטרה הדחופה. **ומכאן תצא בקשה לכל מי שגורל בית הכנסת המיוחס חשוב לו: אנא, הענו בעין יפה למגבית החירום הדחופה, והחישו תרומותיכם ל"ועד הפעולה העולמי להצלת בית הכנסת בדרוהביטש".**

בכנס מיוחד בביתו של הרה"ח רבי אברהם יוסף שפירא ז"ל הוקם "הוועד להצלת ביהכ"ס העתיק בדרוהביטש" העלול להפוך לכנסיה רח"ל

פעילות חירום אינטנסיבית ודחופה להצלת ביהכנ"ס, ע"י "איגוד יהודי ז'יטומיר" הפועל ע"י איגוד הקהילות היהודיות ובאמצעות הוועד המיוחד שהוקם לצורך הענין.

בהתכנסות חשובה ומיוחדת בשעות הערב של יום שלישי, התכנסו רבנים חשובים, נגידי מפורסמים, ועסקנים אנשי מעש; כולם צאצאי משפחות יוצאי דרוהביטש. במהלך הכנס, הוכרז על העמדת "הוועד להצלת בית הכנסת העתיק בדרוהביטש"; שיפעל ויפעיל בכל האמצעים העומדים לרשותו, להצלת בית הכנסת העתיק והמיוחס, בן מאות השנים, העלול ליפול לידי הכנסיה רח"ל לאחר שכזכור הודיעו השלטונות המקומיים על כוונתם להעביר את ביהכנ"ס שבבעלות הקהילה היהודית, לידי הקהילה הנוצרית במקום, המעוניינת לשפצו ולשקמו לשם כנסיה מקומית רח"ל.

ב"איגוד יהודי ז'יטומיר" – ארגון הגג הפועל להספקת כל צרכי הדת ופעילות וולנטרית-ותרבותית לקהילות היהודיות, שמרכזו בז'יטומיר ומצודתו פרוסה על כשלוש מאות קהילות ישראל במערב אוקראינה, הפועל במסגרת איגוד הקהילות היהודיות באוקראינה - נרתמו רבני ועסקני האיגוד לפעילות בינלאומית מאומצת ודחופה, מיד עם היוודע דבר הגזירה הנוראה; כפי שכבר דווח כאן. וכשלב ראשון, פנה האיגוד ליוצאי העיר דרוהביטש בפניה דחופה, להתארגן מיידית לפעולה נמרצת בענין, לבל נאחר את המועד. ואכן, ביום שלישי בשעות הערב, התכנסו רבנים נגידי ועסקנים מיוצאי העיר בבית קברניטה של היהדות החרדית בדור הקודם, הרה"ח רבי אברהם יוסף שפירא ז"ל, להקמת ועד להצלת ביהכנ"ס.

את הכינוס פתח **נציג הנהלת האיגוד בארץ ישראל**, אשר פתח בכבוד האכסניה, ודיבר בשבח המקום, ביתו של שלוחא דרבנן הרה"ח רבי אברהם יוסף שפירא ז"ל, שבית זה היה בית ועד לחכמים וכל גדולי ישראל באו על מפתנו לעתים קרובות. בדבריו, הטיב נציג האיגוד לתאר את הדחיפות והחיוניות בפעולות להצלת ביהכנ"ס, כי כל יום עלול להיות גורלי. "יטוב מראה עיניים!" לעיניהם הנדהמות של המתכנסים, פרס את המכתב הנורא שנשלח מטעם השלטון, המודיע על כוונתם להפקיע את ביהכנ"ס מידי הקהילה היהודית, ולהעבירו לידי הנוצרים רח"ל.

הרה"ח רבי אלימלך שפירא נאם בשם משפחתו, והביע את כאבם העמוק של כל יוצאי העיר, לשמע הבשורה הנוראה. כמו כן, תיאר בצבעים חיים את מראה ביהכנ"ס בשנותיו היפות, ומה מצער לשמוע עד היכן הגיע המצב.

את הנאום המרכזי נשא הרה"ג רבי אביעזר זליג שפירא שליט"א, רב דחסידי דרוהביטש. בדבריו התייחס לרום מעמדה של העיר בשנותיה היפות, בהיותה מרכז תורני ומגדלור יהודי לסביבה כולה, ותורה ועבודה וגמ"ח התגלגלו ברחובותיה, ומה נורא חילול השם, כאשר ביהכנ"ס הקדוש והעתיק הזה יפול רח"ל לידי הטומאה! הרב שפירא פנה אל הנאספים בכאב ובהתרגשות בולטת: אויה לנו! היתכן שאותו מקום שהתפללו בו אבותינו יעבור לידי זרים!!! אלקים, באו גויים בנחלתך!!!

בשידור טלפוני מיוחד, נשא דברים הרב יחזקאל בסר, סגן נשיא אגו"י בארה"ב, העומד בראש הוועד. הרב בסר, פרס לפני המתכנסים את תמונת המצב העדכנית, ודיווח, כי את כל נסיונו הרב בניחול מערכות ביניל להצלת בתי עלמין ובתי כנסת עתיקים במזרח אירופה, במסגרת פעילותו רבת השנים ב"איגודת ישראל", ירתום לטובת המערכה הנוכחית.

גם הרב שלמה וילהלם, שליח חב"ד ורב העיר ז'יטומיר ומערב אוקראינה, נאם בפני הנוכחים באמצעות שידור טלפוני. בדבריו, התמקד בפן המעשי והטכני, כמי שעומד מול השלטונות מטעם הקהילה היהודית. הרב וילהלם תיאר את השתלשלות מהלך העניינים בשנים האחרונות, עד לשלב הנוכחי כאשר השלטון חפץ להפוך את ביהכנ"ס לכנסיה חילונית. מאידך הטיב לתאר את ההתערורות היהודית העזה באיזור כולו, ובדרוהביטש בפרט: כאשר בעת האחרונה התחזק משמעותית מנין התפילה בעיר, ומדי שבת בשבתו מתקיימת תפילה בציבור, ובתקופה הקרובה, מתכוון האיגוד לייסד "כולל" במקום ללימודי יהדות ומסורת ישראל. ולאור כל

זאת, ישנו צורך כפול ומכופל בשיפוץ מבנה ביהכנ"ס והעמדתו לשירות הקהילה היהודית.

לאחר סדרת הנאומים, הוחלט על דעת כל הנוכחים, כדלהלן:

א. "הועד להצלת ביהכנ"ס העתיק בדרוהביטש", יפנה בכתב אל השלטונות המקומיים והארציים בהודעה והבטחה, שמיד לאחר החגים יוחל בשיפוץ ביהכנ"ס. זאת, על מנת להקפיא את ביצוע הגזירה המרחפת, ולדחות את מועד מסירת המבנה לכנסיה.

ב. משלחת נכבדה מטעם הוועד, תצא לאוקראינה לאחר החגים, לפגישות עבודה מול גורמי השלטון. בראשות המשלחת יעמוד הרה"ח רבי יהודה וידבסקי שליט"א, מחשובי חסידי מודז'יץ ומחברי הוועד; זאת, לאור נסיונו הרב, בפעילות מעין זו שנצברה במהלך פעולותיו הכבירות, בשיפוץ אלפי קברים וגידור בתי עלמין בפולין.

ג. תוכן תכנית אדריכלית לשיפוץ המבנה. כאשר בשלב ראשון יוחל בשיפוץ פנים היכל ביהכנ"ס, ולאחר מכן יושלם שיפוץ המבנה כולו.

ד. הועד פונה אל כל יוצאי דרוהביטש והסביבה, בבקשה דחופה, אם יש בידיכם מידע כל שהוא אודות ביהכנ"ס, נא דווחו על כך בדחיפות לועד. 02 537-8533 פקס 02 537-0902 או בדואר ת.ד. 6131 ירושלים.

ה. הועד פונה בקריאה דחופה לאחינו בני ישראל: אנא הושיטו ידכם בתרומות נכבדות, והחלצו חושים להצלת ביהכנ"ס מחילול הקודש.

ו. הוחלט, שכל הנושאים הניהוליים והכספיים יוכרעו על פי דעת רבני הועד, הרה"ג רבי אביעזר זליג שפירא רב ביה"כ דרוהביטש, והרה"ג רבי אליהו וינד דיין ומו"ץ דקהל מחזיקי הדת, על פיהם יישק כל דבר.

מלבד האישים שהוזכרו בגוף הכתבה, השתתפו בכנס חברי הועד: הרה"ח רבי ישראל לנדא, חדב"י האדמו"ר ממודז'יץ שליט"א, אשר אביו הרה"ג רבי מאיר סג"ל לנדא זצ"ל שימש כרב בדרוהביטש ואף הקים בה ישיבה; הנגיד הנכבד הרה"ח רבי משה גולד, מחשובי חסידי בעלזא; והרה"ח רבי ברוך וינד, נצר למשפחות המפוארות בדרוהביטש.

הכנס נעל בתחושת שליחות ודחיפות, כשתחושת כולם, שיש לפעול מיידית, בכל האמצעים, לבל נאחר חלילה את המועד.

בשורה: בית הכנסת העתיק בדרוהביטש לא ימסר לידי הכנסיה תודות לפעילות נמרצת על ידי "איגוד יהודי ז'יטומיר"

משלחת נכבדה מיוצאי העיר דרוהביטש ובוריסלוב, תורמים דגולים, ועסקנים מרכזיים, ביקרה בעיר בשבוע האחרון, במסע מרשים למען שיפוצו ושיקומו הדחוף של בית הכנסת ההרוס. כבר בימים הקרובים, יחלו בפועל בשיפוצו ושיקומו של בית-הכנסת.

בשורה טובה התבשרו יהודי דרוהביטש, יוצאי העיר, וכלל העולם היהודי: הוסר האיום מעל בית הכנסת העתיק והמיוחס בעיר! סרה הסכנה הנוראה להעברת בית הכנסת לידי הכנסיה המקומית רח"ל. כזכור – וכפי שפורסם בעבר – הוחלט בעיריית דרוהביטש לפני כחצי שנה, כי בית הכנסת יועבר לידי הכנסיה; זאת, עקב מצבו הפיסי הנורא, בהיותו חרב הרוס ומנותץ באופן נורא ואיום, ומאחר והכנסיה התחייבה לשפץ ולשקם את המבנה, מה שהקהילה המקומית אינה מסוגלת לבצע במקורותיה הכספיים הדלים.

עם היוודע הגזירה הנוראה, החל "איגוד יהודי ז'יטומיר" בפעולות נחרצות להצלת ביהכנ"ס. בארגונו ובסידורו התאגדו מיידית רבנים ועסקנים נכבדים מיוצאי העיר, וייסדו את "הוועדה העולמית להצלת בית הכנסת העתיק בדרוהביטש", במגמה לגייס את הכספים הרבים הדרושים לשיפוץ בית הכנסת – מה שמהווה תנאי הכרחי להצלתו.

מאז ייסוד הוועדה, מתנהלת פעילות אינטנסיבית בכל המישורים: הן מול הרשויות המקומיות, והן באיתור תורמים ופילנתרופים, ועוד. ושיאה של הפעילות, במסע מרשים לעיר דרוהביטש, בהשתתפות רבני ועסקני הוועדה העולמית, ובראשות הנגיד המפואר הרה"ח רבי יהודה וידבסקי שליט"א, אשר ידיו רב לו בשיפוץ ושיקום אלפי קברים בערי פולין; ועימו רבי ישראל לנדא שליט"א, חתדב"י כ"ק אדמו"ר ממודז'יץ שליט"א, אשר אביו הגאון הצדיק רבי מאיר סג"ל לנדא זצ"ל, שימש ברבנות בעיר דרוהביטש. כן, השתתף במסע גם נציג משרדי "איגוד יהודי ז'יטומיר" בירושלים.

עם בוקר יום שלישי, התאספו כל חברי המשלחת בטכס "קבלת פנים", בבית יושב ראש הקהילה המקומית, ראש הקהל מר משה וייס הי"ו, מילידי העיר. בטכס קבלת הפנים, השתתפו ראשי

הקהילה המקומית, רבני הערים באיזור, וראשי "איגוד יהודי זיטומיר", אלו הביעו את הערכתם הכנה לרבנים והעסקנים המסוריים, המקדישים מזמנם היקר להצלת ביהכנ"ס.

משם, פנו כולם אל בית העיריה, לפגישה עם ראש העיר בלשכתו המהודרת. ראש העיר, קיבל את פני המשלחת בדידות ובחביבות; ובדבריו, עמד על חלקה המרכזי של הקהילה היהודית בתולדות ימיה של העיר, בהביאו לידי ביטוי את הערכת העיריה לנחלצים לפעול למען שיפוץ בית הכנסת. ראש העיר הביע תקוותו כי תצלח המשימה בידם, ובקרוב נזכה לראות את בית הכנסת בבנינו.

את שורת הנואמים, פתח ראש המשלחת **הרב ויזבסקי**, אשר תיאר במוחשיות וצבעוניות רבה את חייהם התוססים של קהילות ישראל באירופה טרם עלות הכורת; ומה גדול היום, כאשר שוב עולה הדרישה מצד יהודי העיר, להקים ולשפץ להם בית-הכנסת. **הרב ויזבסקי** הבטיח חגיגות, להחלץ חושים באופן אישי, ולעשות כל שביכולתו על מנת להשיב לבית הכנסת את כבודו הראוי.

את דבר חברי המשלחת, הביא **הרב ישראל לנדא**, אשר עמד בדבריו על ההתרגשות וההתפעמות בקרב יוצאי העיר, הזוכרים את העזבון והשממון הנורא במישור היהודי, ששרר בעיר בעשורים האחרונים; וכאשר נוכחים בהתעוררות הגדולה – מה גדולה השמחה, ומה רב העידוד שניתן לשאוב מכך.

את המשא המרכזי, נשא הרב הגאון **רבי שלמה וילהלם שליטי**, שליח חב"ד ורב העיר זיטומיר ומערב אוקראינה וראש איגוד יהודי זיטומיר, אשר גולל בפני ראש העיר את ההיסטוריה הארוכה של הקהילה היהודית המקומית, אשר הוותה מגדלור למחוז כולו, ומרכז גדול לתורה ועבודת ד'. הרב וילהלם הכריז ברמה: הפעם אנו נחושים והחלטיים, ובס"ד נבנה את בית הכנסת ברוב פאר והדר, לתפארת בית ד'!

נציג משרדי "איגוד יהודי זיטומיר" באה"ק, הביע את דבר הנהלת הועדה, אשר במהלך פעילותם המסועפת לארגון המסע, נוכחו מקרוב בענין הגדול שמעורר מצב ביהכנ"ס בין רבים מיוצאי העיר הפזורים ברחבי העולם. כן, הכריז בפני המשתתפים את רשימת חברי הועדה אשר מסיבות אישיות נבצר מהם להשתתף באירוע. ובראשם **הרה"ח יחזקאל בסר** שליטי"א סגן אגודת ישראל באמריקה, והאחים **הר"ר משה ונפתלי גולד** שליטי"א, והאחים **שפירא** בניו של הרה"ח ר' אברהם יוסף שפירא זצ"ל, והרה"צ **רבי שמעלקא פינטו** שליטי"א נוי"נ להרה"צ ר' זליג לויטערבאך זצוק"ל ששימש ברבנות בעיר.

בתום מסכת הנואמים, עמד ראש העיר נרגש, והכריז חגיגות: במעמד זה, אני מבקש להצהיר בפניכם, כי אשתדל לסייע לכם בכל

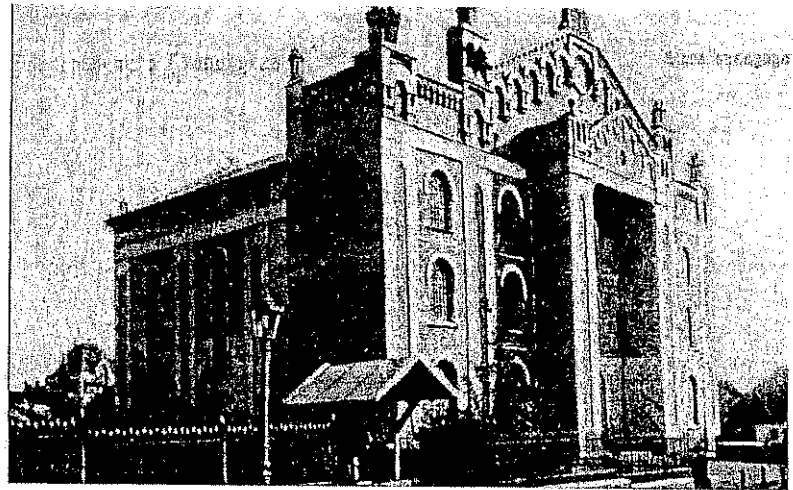
דרך, ולהקל מסיבוכי הבירוקרטיה. כן, אעשה כל מאמץ על מנת להשיב לבעלות הקהילה היהודית את כל המבנים שהוחרמו ממנה בימי השלטון הקומוניסטי!

משם, פנו חברי המשלחת לעבר ה"חסד" המקומי, שם המתינו להם עשרות רבות מיהודי העיר, ביניהם צעירים ונערים, אשר הגיעו להביע הערכתם הרבה לעוסקים בשיפוץ בית הכנסת. איה העט שתתאר את רוממות המעמד, ומי האיש שיוכל להביע רוב ההתרגשות שאחזה בחברי המשלחת, למראה עשרות היהודים המתחננים, כן-ממש מתחננים! לשפץ להם את בית הכנסת, על מנת שיוכלו להתפלל כדבעי במקום ראוי... ממש כדברי הנביא: לא רעב לחם ולא צמא למים, כי אם לדברי!...

נציג הקהילה, **מר שרייער** יליד העיר, עלה לדוכן להביע את רחשי לב בני הקהילה. הרב שרייער, שתיאר את בית הכנסת בימיו הטובים, בעודו שוקק חיים במשך מרבית שעות היממה, משגשג ומלבלב לכבודה של תורה ותפילה – ביקש בכל לשון של בקשה, שיחזירו עטרה ליושנה. "איך לנו מקום מסודר לתפילה, אף לא להתכנסויות במשך ימות השנה ובחגים ומועדים. אנא, עזרו לנו לקיים חיים יהודיים!"

ברוב רגש עלה **הרב ויזבסקי**, להשיב לו בשם חברי המשלחת: מה טוב ומה נעים לראות כי לא אלמן ישראל, וגם אחר מוראות השואה וגזירות הקומוניסטים, עדיין גחלת ישראל מלהטת בעוז! **הרב ויזבסקי** הבטיח חגיגות לתושביה היהודיים של דרוהביטש, כי יעשה – יחד עם כל חברי הועדה – כל מאמץ לשפץ את בית הכנסת, לכבוד ולתפארת.

עם תום המעמד המרגש, פנו הכל לסייר בבית הכנסת ולעמוד מקרוב על מצבו המזעזע והמחריד. כן, עלו אל בית-החיים המקומי להעתיך תפילה על קברי צדיקים, למען תצליח המשימה בידם, וחפץ ד' בידם יצלח.

בית הכנסת בתפארתו